

Навчально-науковий психології та соціального захисту
Кафедра практичної психології та педагогіки

СИЛАБУС
навчальної дисципліни «Педагогічна психологія»

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Педагогічна психологія
Статус дисципліни	вибіркова
Рівень вищої освіти, форма навчання	перший (бакалаврський), денна та заочна форми
Освітньо-професійна програма	Практична психологія
Спеціальність	053 «Психологія»
Рік навчання, семестр	2-й рік (1 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Литвин Андрій Вікторович, д-р пед. наук, професор, професор кафедри практичної психології та педагогіки
E-mail	a.lytvyn@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	http://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=2695
Консультації	Згідно розкладу консультацій кафедри практичної психології та педагогіки

2. Анотація до курсу

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання. Педагогічна психологія – це галузь психологічної науки, яка досліджує психологічні проблеми навчання та виховання особистості – основних механізмів спрямованої соціалізації людини. Курс «Педагогічна психологія» належить до гуманітарних дисциплін, пов'язаних із пізнанням і використанням психологічного та особистісного потенціалу здобувачів освіти у процесі навчання, виховання, оволодінням соціальним досвідом. Вивчення дисципліни «Педагогічна психологія» спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти знань щодо впливу педагогічної діяльності на формування психічних явищ, розуміння закономірностей психологічної діяльності людини у процесі розвитку і саморозвитку, виховання і самовиховання, навчання і самонавчання.

Предметом педагогічної психології є дослідження психологічних закономірностей процесу спрямованої соціалізації, тобто перетворювання біологічної істоти в людську особистість у соціальному, спеціально організованому середовищі. Такий погляд на предмет педагогічної

психології, зумовлений розумінням неподільної єдності існування та розвитку таких соціальних утворень, якими є суспільство й людська особистість, а також зацікавленістю будь-якого суспільства в самовідтворюванні через підготовку нових поколінь компетентних носіїв і розбудовників його матеріальної та духовної культури. Сучасна педагогічна психологія – самостійна галузь наукового пізнання, яка базується на знаннях загальної, соціальної, вікової психології, психології особистості та педагогічних дисциплін. Тривала історія її становлення та розвитку розкриває сутність і специфіку предмета цієї науки, особливості її трактування вітчизняними вченими і в зарубіжній науковій думці.

Загалом педагогічна психологія досліджує психологічні питання управління процесом соціалізації індивіда, формування соціально важливих якостей і пізнавальних процесів особистості, обирає критерії розумового й особистісного розвитку дитини, виявляє умови, які забезпечують оптимальний розвивальний ефект навчально-виховних методів і технологій на різних стадіях підготовки особистості.

2.2. Пререквізити і постреквізити дисципліни. Навчальна дисципліна «Педагогічна психологія» викладається у тісному зв'язку зі змістом дисциплін «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Соціальна психологія», «Педагогіка», «Навчальна практика», що сприяє створенню цілісного та несуперечливого уявлення про зміст професійної діяльності психолога, предмет психології як науки та її завдання як практичної діяльності.

Набутий здобувачами освіти під час вивчення дисципліни «Педагогічна психологія» фрагмент професійного досвіду у вигляді загальних і професійних компетентностей, системи знань, умінь, навичок, норм і цінностей є теоретичним і практичним підґрунтям подальшого опанування професією, вивчення усього циклу обов'язкових і вибіркових освітніх компонентів професійної теоретичної та практичної підготовки і виконання освітньо-кваліфікаційних робіт (курсівих, кваліфікаційних).

3. Мета і завдання курсу

3.1. Метою навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти з психологічними основами освітнього процесу та формування системних знань про закономірності засвоєння людиною соціального досвіду.

3.2. Завдання:

- ознайомити здобувачів освіти із системою категорій педагогічної психології;
- викласти теоретичні основи і методологічні особливості застосування системного підходу у вивченні психологічних основ навчально-виховного процесу;
- дати уявлення про сучасний стан розвитку педагогічної психології;
- простежити зв'язок педагогічної психології з іншими галузями психологічного знання, зокрема, з віковою психологією та педагогікою;
- сформулювали методологічні принципи педагогічної психології;
- викласти основи психологічних теорій навчання;
- показати особливості оволодіння освітньою діяльністю та розкрити етапи формування властивостей особистості у процесі виховання;
- ознайомити здобувачів освіти із сучасними методами педагогічної психології;
- застосування теоретичних основ педагогічної психології в практичній діяльності;
- дати уявлення про стилі педагогічного спілкування та педагогічної діяльності.

3.3. Компетентності:

Загальні компетентності:

- ЗК02 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК05 Здатність бути критичним і самокритичним.

- ЗК07 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК10 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК11 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

- ФК010 Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- ФК011 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

3.4. Програмні результати навчання:

- РН01 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- РН10 Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;
- РН15 Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

4. Формат і обсяг курсу

Формат курсу	Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з чотирьох змістових модулів, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає опанування та перевірку рівня засвоєння 16 тем У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально й у групі проблемні ситуативні завдання.
Обсяг дисципліни:	5 кредитів / 150 академічних годин, з яких: лекцій 32 години, семінарів 32 години, самостійної роботи 86 годин (заочна форма: лекцій 4 години, семінарів 4 години, самостійної роботи 142 години).
Форми навчання	лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота (в тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у позааудиторний час).

5. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.		л	сем	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Педагогічна психологія як наука та навчальна дисципліна										
Тема 1. Місце педагогічної психології в системі наукового знання.	8	2	2		4	8				8
Тема 2. Історія виникнення і становлення педагогічної психології.	8	2	2		4	8	1			7
Тема 3. Методи педагогічної психології.	8	2	2		4	8		1		7
Змістовий модуль 2. Психологія навчання та навчальної діяльності										
Тема 4. Закономірності навчального процесу.	10	2	2		6	10				10
Тема 5. Психологія учіння.	10	2	2		6	10	1			9
Тема 6. Психологічна характеристика сучасних видів і технологій навчання.	10	2	2		6	10				10
Тема 7. Покомпонентний аналіз навчальної діяльності.	8	2	2		4	8		1		7
Тема 8. Психологічні питання самоосвітньої діяльності.	10	2	2		6	10				10
Змістовий модуль 3. Виховання як феномен педагогічної психології										
Тема 9. Закономірності виховного впливу.	10	2	2		6	10				10
Тема 10. Психологічні питання виховання характеру.	10	2	2		6	10	1			9
Тема 11. Психологія сімейного виховання.	8	2	2		4	8				8
Тема 12. Психологічні питання перевиховування та психокорекції.	10	2	2		6	10		1		9
Змістовий модуль 4. Психологія суб'єкта педагогічної праці та психологічного патронажу										
Тема 13. Психологія особистості вчителя.	10	2	2		6	10	1			9
Тема 14. Психологія педагогічної діяльності.	10	2	2		6	10				10
Тема 15. Психологічна характеристика педагогічної майстерності і стилів педагогічної діяльності.	10	2	2		6	10				10
Тема 16. Психологічна служба в системі освіти.	10	2	2		6	10		1		9
	150	32	32		86	150	4	4		142

6. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Педагогічна психологія як наука та навчальна дисципліна

Тема 1. Місце педагогічної психології в системі наукового знання.

Педагогічна психологія як галузь психологічної науки. Проблеми і завдання педагогічної психології. Зв'язок педагогічної психології з іншими науками. Методологічні принципи педагогічної психології.

Тема 2. Історія виникнення і становлення педагогічної психології.

Виникнення педагогічної психології. Становлення педагогічної психології як науки. Розвиток педагогічної психології. Сучасні проблеми педагогічної психології.

Тема 3. Методи педагогічної психології.

Основні класифікації методів педагогічної психології. Організаційні методи педагогічної психології. Емпіричні методи педагогічної психології.

Змістовий модуль 2.

Психологія навчання та навчальної діяльності

Тема 4. Закономірності навчального процесу.

Психологічні особливості учіння та навчіння. Загальні психологічні особливості навчальної діяльності. Мотивація навчальної діяльності. Психологічна характеристика навчальних дій, операцій і способів навчальної діяльності.

Тема 5. Психологія учіння.

Соціально-психологічні механізми, типи та види навчання. Психологія засвоєння і розуміння знань і понять. Психологічні засади формування вмінь і навичок.

Тема 6. Психологічна характеристика сучасних видів і технологій навчання.

Класифікація сучасних видів навчання. Програмоване навчання. Сугестопедичне навчання. Знаково-контекстне навчання. Модульне навчання.

Тема 7. Покомпонентний аналіз навчальної діяльності.

Мотиваційний компонент навчальної діяльності. Орієнтовний компонент. Виконавський компонент. Рефлексивно-оцінний компонент. Змістовий компонент. Вікова динаміка формування компонентів навчальної діяльності.

Тема 8. Психологічні питання самоосвітньої діяльності.

Сутність і рівні розвитку самоосвітньої діяльності. Основні напрями педагогічного забезпечення розвитку самоосвіти.

Змістовий модуль 3.

Виховання як феномени педагогічної психології

Тема 9. Закономірності виховного впливу.

Завдання виховання особистості. Сутність критеріїв вихованості. Психологічні основи виховного впливу. Психологічні стратегії у вихованні. Психологічні основи організації самовиховання.

Тема 10. Психологічні питання виховання характеру.

Характер як проблема педагогічної психології. Психологічний підхід до формування просоціальної спрямованості особистості. Психологічні аспекти виховання довільності людини. Психологія морального виховання особистості. Вікові особливості морального виховання.

Тема 11. Психологія сімейного виховання.

Характеристика сім'ї як інституту соціалізації. Соціально-психологічні особливості сімейного виховного впливу. Правила ефективного сімейного виховання дітей.

Тема 12. Психологічні питання перевиховування та психокорекції.

Поняття важковиховуваності. Загальна характеристика девіантної поведінки. Акцентуації характеру як причина важковиховуваності. Основні симптоми шкільної психологічної дезадаптації. Методи психокорекції осіб з девіантними ознаками.

Змістовий модуль 4.

Психологія суб'єкта педагогічної праці та психологічного патронажу

Тема 13. Психологія особистості вчителя.

Психологічна характеристика особистості вчителя. Педагог як суб'єкт педагогічної діяльності. Педагогічні здібності.

Тема 14. Психологія педагогічної діяльності.

Загальна характеристика педагогічної професії. Психологічна характеристика функцій педагогічної діяльності. Психологічна структура педагогічної діяльності. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія в педагогічній діяльності.

Тема 15. Психологічна характеристика педагогічної майстерності і стилів педагогічної діяльності.

Поняття педагогічної майстерності. Структура педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності. Стили діяльності педагога.

Тема 16. Психологічна служба в системі освіти.

Предмет і завдання психологічної служби. Основні напрями роботи психолога освіти.

7. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота є невід'ємною складовою успішного опанування курсу. Вона передбачає вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», самостійне опанування низки визначених викладачем питань, тестування рівня знань, а також виконання індивідуальних завдань.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Проаналізуйте вітчизняні підходи до визначення предмету педагогічної психології.
2. Визначте специфіку розуміння основних методологічних принципів психологічної науки в педагогічній психології.
3. Складіть власну логічну схему бази знань.
4. Відтворіть психологічні моделі основних типів навчання, які діють у сучасній школі.
5. Охарактеризуйте учіння як пізнавальну діяльність. Наведіть класифікацію видів навчальної діяльності.
6. Обґрунтуйте роль навчальної діяльності у формуванні теоретичного мислення як вершини розвитку людського розуму й духовних потреб.
7. Психолого-педагогічні умови навчальності. Психологічні причини невстигання. Типи навчальності.
8. Розкрийте психологічні умови цілеспрямованого формування дій самоконтролю й самооцінки учнів у навчанні.
9. У чому полягає психологічний смисл виховання? Як це співвідноситься з позицією особистості дитини?
10. Охарактеризуйте фактори відповідальності як особистісного механізму людини, що забезпечує можливість її індивідуальної свободи й соціальної реалізації.
11. Необхідність своєчасного переходу від гри до трудової діяльності з метою посилення виховного значення гри. Включення елементів ігрової діяльності в учіння, спілкування та працю дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.
12. Правила педагогічного управління колективом, місце і роль вчителя, викладача у процесі виховання учнівської і студентської молоді.
13. Опишіть функції профорієнтаційної діяльності психолога та специфіку здійснювання професійно просвітницьких заходів.

З метою закріплення знань та отриманих практичних навичок здобувачі освіти виконують **індивідуальні завдання** (за бажанням). За рішенням кафедри передбачено індивідуальні завдання у вигляді есе – самостійної творчої роботи, де у вільній формі висловлюються особисті думки на запропоновану тему на підставі опрацьованого матеріалу. Есе виконуються в рукописному вигляді

обсягом 5–7 сторінок за темою, яка обирається з поданого нижче переліку або індивідуальною темою, погодженою з викладачем. Перевірку виконання есе проводить викладач наприкінці курсу.

Тематика індивідуальних завдань:

1. Виникнення та історія розвитку педагогічної психології.
2. Інноваційна та прогресивна спрямованість педагогічної психології.
3. Українська педагогічна психологія на сучасному етапі.
4. Методика та схеми проведення психолого-педагогічного експерименту.
5. Методика проведення соціометрії в учнівському (студентському) колективі.
6. Методика застосування методів опитування.
7. Методика та схеми проведення психолого-педагогічного спостереження.
8. Основні тенденції сучасної освіти та їх вплив на характер навчального процесу.
9. Проблема дитячої обдарованості та педагогічної занедбаності.
10. Проблема соціальної адаптації дітей.
11. Проблема зв'язку педагогічного впливу та психічного розвитку дитини.
12. Методи навчання як один з найважливіших компонентів навчального процесу.
13. Характеристика методів і форм організації навчання в історичному контексті.
14. Вплив об'єктивних і суб'єктивних чинників на вибір методів навчання.
15. Діагностика, прогнозування, планування навчальних занять.
16. Дидактичний потенціал кредитно-модульної організації навчання в сучасній освіті.
17. Основні психологічні теорії сучасного навчання.
18. Основні психологічні чинники, що сприяють впровадженню новітніх навчальних технологій в освітній процес.
19. Механізми навчання: формування асоціацій, повторення, розрізнення, узагальнення, інсайт і творчість.
20. Мотивованість, розвинутість, гнучкість та різноманітність засобів здійснення навчальної діяльності.
21. Основні параметри, за якими оцінюється розвиток навчальної діяльності.
22. Психологічні теорії учіння.
23. Особливості навчання дітей віку немовляти і навчання дітей у ранньому віці.
24. Психологічні основи навчання дітей дошкільного віку.
25. Учіння та навчання в молодших класах школи.
26. Учіння та навчання в середніх і старших класах школи.
27. Види мотивів, що спонукають особистість до самоосвітньої діяльності.
28. Психологічні умови цілеспрямованого формування дій самоконтролю й самооцінки учнів у навчанні.
29. Залежність цілей виховання від стану та перспектив розвитку суспільства.
30. Соціально-педагогічні наслідки розпаду сім'ї, його вплив на виховання дітей.
31. Формування і розвиток людини як особистості - основна проблема психологічної теорії виховання.
32. Сукупність психологічних факторів, що позитивно та негативно впливають на виховання дітей в сім'ї, шляхи і способи їх регуляції.
33. Чинники, які зумовлюють потенційний рівень і реальний вплив сімейного виховання на соціалізацію дитини.
34. Взаємозв'язок акцентуацій характеру, важковиховуваності й порушень сімейного виховання.
35. Теорія ампліфікації у формуванні просоціальної спрямованості.
36. Поняття та психологічна сутність самовиховання.
37. Основні види діяльності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку, в яких здійснюється становлення характеру.
38. Створення дружніх угруповань як природна соціально-психологічна потреба підлітків і юнаків.
39. Основні якості особистості, що виховуються у старших класах школи.
40. Психологічні вимоги до аргументації і вираження педагогом власної соціальної позиції.
41. Психологічні бар'єри і шляхи їх подолання.

42. Порівняльний аналіз ефективних і неефективних прийомів заохочування.
43. Основні аспекти предмету діяльності психолога освіти.
44. Моральні норми, які регулюють дії практичного психолога в різних соціальних ситуаціях.

8. Форми і методи навчання

Навчання здобувачів вищої освіти відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_ldu_bzhd_nova_redakciya_10.2020.pdf. Основні **форми** організації навчання: лекції (лекція з елементами пояснення; лекція-бесіда; лекція-презентація; лекція-демонстрація; проблемна лекція; лекція-дискусія), семінарські заняття (семінар-опитування; семінар-дискусія) з поточним контролем, консультації, самостійна робота (вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», та самостійне опанування навчального матеріалу за визначеними викладачем завданнями з поточним контролем у вигляді тестування). Передбачено виконання індивідуальних завдань – есе на актуальні психолого-педагогічні теми.

Із метою забезпечення максимального засвоєння здобувачами освіти матеріалу курсу використовуються такі **методи**:

методи організації та реалізації навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (пояснення; бесіда; проблемний виклад; дискусія);
- наочні (комп'ютерна презентація; демонстрування наочних матеріалів; застосування опорних сигналів; використання конспектів);
- практичні методи (вправи; підготовка перзентацій; елементи практичних завдань; спостереження).

методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- проблемний виклад матеріалу;
- моделювання педагогічних ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід, кейс-метод;
- навчальні дискусії;
- частково-пошуковий метод.

методи контролю та самоконтролю ефективності діяльності здобувачів освіти:

- усного контролю (індивідуальне та фронтальне усне опитування, виступ з рефератом, виступ з презентацією, відповідь під час семінару);
- письмового контролю (тестування, письмове опитування, виконання індивідуального завдання – есе-рефлексія);
- самоконтролю та взаємоконтролю (самоперевірка за допомогою відповідей на контрольні питання лекційного курсу, самотестування у «Віртуальному університеті», аналіз відповідей одногрупників і самоаналіз);
- оцінювання результатів неформальної освіти здобувачів, одержаних поза освітнім процесом у ЗВО.

На лекціях застосовуються аналітичний, індуктивний і дедуктивний методи вивчення матеріалу, інтерактивні методи педагогічної взаємодії. Структура семінарського заняття містить: письмово підготовлені та презентовані виступи-доповіді, обговорення вузлових питань, окремі практичні завдання (в разі потреби), дискусії, підведення підсумків.

9. Технічне та програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, мультимедійний проектор, програмне забезпечення MS Office (Teams, PowerPoint, Word, Excel, Maple), електронне навчальне середовище «Віртуальний університет» (на базі платформи Moodle).

10. Система оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти регулюється «Положенням про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» [https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya .pdf](https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya.pdf). Контроль і оцінювання рівня компетентності та відповідності програмних результатів здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення...», і складається з двох етапів: поточного та підсумкового, результати яких інтегруються в підсумковій оцінці.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на семінарських заняттях у терміни, які визначаються календарним планом. Мета поточного контролю – виявити рівень знань здобувачів із розділів дисципліни, а саме оцінити ступінь розуміння та засвоєння теоретичного і практичного матеріалу, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно презентувати певний матеріал, виконати завдання, передбачені для самостійного опрацювання.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань і вмінь, а також їх корегування. Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Викладач вносить оцінки до журналу обліку роботи академічної групи (поточна успішність). Результати поточного контролю (**максимально 50 балів**) ураховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» на поточному контролі, зобов'язаний її перескласти.

Вид робіт	Формат проведення та норми оцінювання
робота на семінарському занятті	Контроль відбувається шляхом оцінювання виступів, урахування активності під час колективних дискусій і обговорень. За роботу на семінарських заняттях протягом семестру можна отримати до 30 балів.
самостійна робота; виконання тестів	В якості контролю передбачено виконання тестових завдань за кожною темою, розв'язання яких сумарно оцінюється до 10 балів. Успішне виконання всіх тестових завдань, а також підсумкового тесту (не нижче 51) у «Віртуальному університеті» є підтвердженням виконання завдань самостійної роботи здобувача освіти й умовою допуску до іспиту.
індивідуальна робота	Здобувачі освіти мають можливість презентувати поглиблене вивчення матеріалу навчальної дисципліни шляхом написання одного есе. Перелік тем подано в електронному курсі «Віртуального університету». Виконання есе оцінюється до 10 балів

Критерії поточного контролю

Оцінювання поточних результатів (виконання завдань, винесених на семінар) проводять за такими показниками (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого):

– завдання не виконано або виконано в недостатньому обсязі	0–35%
– завдання виконано частково, містить суттєві помилки наукового та методичного характеру	36–50%
– завдання виконано повністю, але допущені окремі недоліки (у змісті, висновках)	51–60%
– завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (у прикладах, в оформленні), відповіді на уточнювальні запитання викладача не точні	61–70%
– завдання виконано правильно, вчасно, зауваження не принципові, однак відповіді на уточнювальні запитання викладача не завжди обґрунтовані, не повні	71–80%
– завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень, відповіді на уточнювальні запитання викладача змістовні, аргументовані	81–90%
– у виконанні виявлено ґрунтовну підготовку, висловлено власну точку зору, підкріплену сучасною науковою аргументацією, дано вичерпні відповіді на всі запитання	91–100%

Виконання есе оцінюється за якістю таких його компонентів:

- 1) відповідність змісту темі – 0–1 бала;
- 2) структурна повнота та логічність викладу – 0–3 бала;
- 3) аргументованість висновків – 0–3 бала;
- 4) оригінальність роботи і культура посилань на джерела – 0–2 бала;
- 5) грамотність та охайність оформлення – 0–1 бала.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру шляхом складання екзамену та має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компонентів компетентності з навчальної дисципліни.

До екзамену допускаються здобувачі, які відпрацювали не менше 50 % пропусків і виконали підсумкові тести в середовищі «Віртуальний університет» (оцінка «задовільно» та вище).

Екзамен (**максимально 50 балів**) складається з **двох** письмових завдань із переліку, поданого у «Віртуальному університеті».

Критерії підсумкового контролю

Підсумковий контроль здобувача освіти проводять за показниками повноти, відповідності, обґрунтованості, структурної логічності й аргументованості відповідей із кожного питання:

– не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань; не відповів на жодне додаткове питання	0 балів
– частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питань, допускає при цьому суттєві помилки; правильно відповів на окремі додаткові питання	1–5 балів
– не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускає суттєві неточності; правильно відповів на менше половини додаткових питань	6–10 балів
– у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; правильно відповів на половину додаткових питань	11–15 балів
– достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; однак не вистачає достатньої глибини й аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно відповів на більшість додаткових питань	16–20 балів
– у повному обсязі володіє матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; правильно відповів на всі додаткові питання	21–25 балів

Викладач може ставити додаткові питання; кожна відповідь оцінюється до 5 балів.

Якщо здобувач вищої освіти не був присутній на екзамені, викладач ставить у відомість відмітку «не з'явився». Здобувач освіти, який не був присутній на екзамені або отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання відбувається не більше двох разів: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить начальник кафедри і 2–3 науково-педагогічних працівника.

Недопущені до екзамену здійснюють перескладання в терміни, передбачені для усунення академічної заборгованості.

Підсумкове оцінювання

Під час підсумкового оцінювання враховується поточно-накопичувальна інформація, зареєстрована в журналі обліку роботи академічної групи. Підсумкова оцінка обчислюється як сума рейтингових оцінок (балів) поточного (max 50 балів) і підсумкового (max 50 балів) контролю за 100-бальною шкалою, яка переводяться в національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Інтерпретація підсумкового оцінювання:

«відмінно» (А, 91–100) – здобувач повністю оволодів програмою навчальної дисципліни на найвищому рівні – дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично та практично правильні відповіді не менш ніж на 91% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє поглиблене знання матеріалу, проводить узагальнення та висновки, досконало оформлює завдання, виявляє активність, самостійність і креативність у виконанні поставлених завдань, прагне до вивчення позапрограмного матеріалу та опанування міждисциплінарних знань;

«дуже добре» (В, 81–90) – здобувач оволодів програмою навчальної дисципліни на високому рівні – дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 81% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє знання матеріалу, формулює висновки, охайно оформлює завдання, виявляє активність і самостійність, проте допускає окремі неточності;

«добре» (С, 71–80) – здобувач в основному оволодів програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні – володіє знаннями матеріалу, знаходить правильні відповіді не менш ніж на 71% питань, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій і вирішенні завдань, проте за допомогою викладача швидко виправляється; активний у виконанні завдань;

«задовільно» (D, 61–70) – здобувач показав задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні – дає правильну відповідь не менше ніж на 71% питань, однак вони не завжди обґрунтовані, неповні; у відповідях допускає помилки, які здатен виправити; виступає за темою завдань, бере задовільну участь у груповій роботі;

«достатньо» (Е, 51–60) – здобувач виявив мінімально достатній рівень знань із дисципліни, необхідний для продовження навчання – вивчив основні терміни курсу й орієнтуються в базовому матеріалі, дає правильну відповідь не менше ніж на 61% питань, однак вони недостатньо обґрунтовані, невичерпні; допускає помилки, які виправляє за допомогою викладача; недостатньо виступає за темою завдань, майже не бере участі у груповій роботі;

«незадовільно з можливістю повторного складання» (FX, 36–50 балів) – здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 36% питань, однак вони необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, індиферентно виявляє себе під час виконання групових завдань, має поверхневе уявлення про навчальний матеріал, не здатен ним оперувати;

«незадовільно з обов’язковим повторним курсом» (F, 0–35 балів) – здобувач дає правильну відповідь менше ніж на 35% питань, при цьому відповіді необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, цілковито індиферентно або негативно виявляє себе під час групових завдань, відсутні суттєві уявлення про зміст курсу, загалом не володіє матеріалом у необхідному обсязі.

Підсумкові оцінки виставляються публічно та вносяться до екзаменаційної відомості, залікової книжки (позитивні результати) здобувача в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, прийнятих у ЛДУБЖД. Шкала переведення балів у підсумкову оцінку подана в Таблиці 1.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91–100	A	відмінно	зараховано
81–90	B	дуже добре	
71–80	C	добре	
61–70	D	задовільно	
51–60	E	достатньо	
36–50	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано
0–35	F	незадовільно (з обов’язковим повторним курсом)	

11. Політика курсу

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності, академічної доброчесності, дисциплінованості та відповідальності всіх учасників. Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf.

Академічні очікування від здобувачів освіти – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування та виконання семінарських занять і завдань самостійної роботи. Рекомендується:

- не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
- брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, семінарських занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, презентації до виступів, виконувати передбачені курсом вправи, вирішувати тестові завдання;
- брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань)
- здійснювати самостійну підготовку до занять відповідно до затвердженого плану;
- складати згідно з графіком поточний контроль (тести, індивідуальні завдання) з дисципліни;

Дотримання принципів академічної доброчесності:

- всі завдання поточного та підсумкового контролю виконувати самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- на праці інших авторів використовувати лише з належно оформленим цитуванням – у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей посилаються на перевірені джерела інформації;
- для оцінювання надавати лише результати власної роботи;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
- не допустимо вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;
- не допустимо оприлюднювати (публікувати) відповіді на питання, які використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (тестове завдання, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного курсу; відрахування з Університету.

Поведінка в аудиторії:

- дотримуйтесь вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку ЛДУБЖД;
- виконуйте вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями
- дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу – поважайте працю викладачів, товаришів по навчанню та себе;
- не допустимі запізнення на лекцію та інші заняття; викладач має право не допустити до заняття здобувача, що запізнився;
- не припустимо відволікатись на розмови, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб; викладач має право відсторонити від заняття здобувача, що порушує дисципліну і не реагує на зауваження;
- користування пристроями (гаджетами) для доступу до мережі Інтернет дозволене лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача для виконання тестових завдань і використання додаткових програм в освітніх цілях;

- прислухайтесь до думки колег; поважайте людську гідність;
- дотримуйтеся норм культури мовлення;
- демонструйте самостійність, ініціативу, творчі здібності тощо.

Політика щодо пропусків занять. Пропуски занять без поважної причини не допустимі. У разі пропуску з поважних причин лекційних занять їх необхідно відпрацювати у двотижневий термін. Пропущені лекції відпрацьовують у позааудиторний час (під час консультації викладача) шляхом усного/письмового опитування за змістом лекції або тестування у Віртуальному університеті.

Відпрацювання пропущених чи незадовільно оцінених семінарських занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами лекцій і виконання завдань, запропонованих викладачем (можуть відрізнитись від тих, що готували одногрупники).

Політика щодо термінів виконання завдань і ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються в електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю. Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом виконання тестових завдань і підготовки рефератів із навчального матеріалу (3–5 рукописних сторінок) згідно з тематичним планом курсу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю у форматі перездачі екзамену.

12. Рекомендована література

12.1. Основна:

1. Вікова і педагогічна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Каравела, 2009. 400 с.
2. Власова О. І. Педагогічна психологія: навч. посібник. Київ: Либідь, 2005. 400 с.
3. Євтух М.Б., Лузік Е.В., Ладогубець Н.В., Ільїна Т.В. Педагогічна психологія: підручник. Київ: Кондор, 2014. 420 с.
4. Педагогічна психологія : навч. посібник для студ. вузів / В. Й. Бочелюк, В. В. Зарицька. Київ: Центр навч. л-ри, 2006. 248 с.
5. Савчин М. В. Педагогічна психологія: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2012. 424 с.
6. Степанов О. М. Педагогічна психологія: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2011. 416 с.

12.2. Додаткова:

1. Бех І. Д. Психологічні джерела виховної майстерності: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2009. 248 с.
2. Головінський І. Педагогічна психологія: навч. посібник. Київ, 2003, 288 с.
3. Забродський М. М. Педагогічна психологія: курс лекцій. Київ: МАУП, 2000. 189 с.
4. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія: (курс лекцій): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Центр навч. л-ри, 2005. 128 с.
5. Лекції з педагогічної психології: навч. посібник / М. М. Заброцький, Ю. Г. Шапошникова. Херсон: Грінь, 2017. 144 с.
6. Литвин А. В. Особистісно орієнтована підготовка майбутніх педагогічних працівників. Higher education institutions as a medium for the formation of a new generation of pedagogical workers : internship proceedings, Sandomierz, June 11–15, 2018. Sandomierz, 2018. S. 44–48.
7. Литвин А., Руденко Л., Федюк Г. Методичні особливості розвитку педагогічної майстерності вчителів у процесі професійного самовдосконалення. V Всеукраїнський педагогічний конгрес : зб. наук. пр. Львів : Сполом, 2020. С. 108–118.

8. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія: навч. посібник. Київ: Каравела, 2012. 248 с.
9. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія: практикум: [навч. посібник]. Київ: Каравела, 2009. 128 с.
10. Павелків Р. В., Заброцький М. М. Педагогічна психологія: (теоретичні концепції та практикум): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Рівне, 2003. 297 с.
11. Педагогічна майстерність : підручник / за ред. І. А. Зязюна. Київ : Вища школа, 2004. 422 с.
12. Педагогічна психологія: навч. посібник / О. П. Сергєєнкова та ін. Київ: ЦУЛ, 2012. 168 с.
13. Педагогічна психологія: хрестоматія: навч. посіб. / упоряд. Л. В. Долинська. Київ: Каравелла, 2014. 368 с.
14. Подоляк Л. Г. Основи педагогічної психології (психологія виховання) [навч. посібник]. Київ: Главник, 2006. 112 с.
15. Поліщук В. М. Вікова та педагогічна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення): навч.-метод. посібник. Суми: ВТД «Універ-ка книга», 2004. 330с.
16. Продайко В. М., Учитель І. Б. Педагогічна психологія. Ч. 1.: навч. посібник. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2008. 54 с.
17. Прасол Д. В., Литвиненко І. С. Вікова та педагогічна психологія: мультимед. навч.-метод. посібник. Миколаїв: Арнекс, 2016. 150 с.
18. Савелюк Н. М. Психологія педагогічна: навч. посібник. Кременець: КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2012. 288 с.
19. Семіченко В. А. Психологія педагогічної діяльності. Київ: Вища шк., 2004. 336 с.
20. Токарева Н. М. Основи педагогічної психології: навч.-метод. посіб. Кривий Ріг, 2013. 223 с.

12.3. Інформаційні ресурси:

1. Віртуальний університет ЛДУ БЖД. URL: <http://virt.ldubgd.edu.ua/>
2. Національна академія педагогічних наук України : сайт . URL: <http://naps.gov.ua/>
3. Педагогічна психологія / Литвин Андрій Вікторович. URL: <http://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=2695>
4. Психологія UA. URL: <http://psychologiya.org.ua/>
5. Ільїна Т. В. Педагогічна психологія. URL: <https://res.in.ua/v-ileyina-t-v-pedagogichna-psihologiya.html>
6. Поліщук В.М. Вікова і педагогічна психологія. URL: <https://nenc.gov.ua/education/wp-content/uploads/2017/05/%D0%92%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D1%96-%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>
7. Савелюк Н. М. Психологія педагогічна. URL: https://www.academia.edu/14552467/%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F_%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0
8. Савенков А. В. Педагогічна психологія. URL: https://stud.com.ua/88896/pedagogika/pedagogichna_psihologiya
9. Сергєєнкова О. П. Педагогічна психологія. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/518-pedagogchna-psihologiya-sergnkova-op.html>

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Розглянуто на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки
протокол від «01» 09 2023 № 1

РОЗРОБНИК

Професор кафедри практичної психології та педагогіки
доктор педагогічних наук, професор

_____ Андрій ЛИТВИН
«01» 09 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри практичної психології та педагогіки
доктор психологічних наук, професор

_____ Роксолана СІРКО
«01» 09 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Практична психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

_____ Роман ЯРЕМКО
«01» 09 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-наукового інституту психології та соціального захисту

_____ Ірина БАБІЙ
«01» 09 2023 р.

Дата актуалізації					
Підпис					
Ім'я, прізвище завідувача кафедри					